

Avondwandeling Uilen

Jan Deterd Oude Weme
KNNV Enschede

17 december 2022

Luisteren naar het geluid van uilen in het Abraham Ledeboerpark

Om 20 uur verzamelen we ons bij Het Lammerinkswönnner, het is pikdonker, met al enkele zaklantaarns in de aanslag. Uiteindelijk komen we op 10 deelnemers uit, niet zo gek voor een koude, winters aandoende avond met de temperatuur ietwat onder nul. Meerdere leden hebben zich afgemeld. Blij zijn we met onze 5 gasten .

Terwijl Kevin een telefoontje krijgt, of hij zijn moeder op wil halen die aan de poort staat om mee te wandelen, begint onze voorzitter Rebecca haar openingswoord in dit heel mooie park, direct tegende de stadsrand aan gelegen. Ze spreekt de hoop uit, dat we geluk hebben en de nodige geluiden van uilen zullen horen. Om in de sfeer te komen, laat ze op haar smartphone alvast enkele geluiden van o.a. de bosuil en kerkuil horen. Ook refereert ze aan de lezing die Kevin zeer onlangs in de Museumfabriek heeft gehouden over deze tot de verbeelding sprekende vogels.

Vol goede moed zetten we de benenwagen in beweging en lopen eerst even in de richting van de ingang van het park, waar Kevin zijn moeder zou oppikken. Tot onze verbazing treffen we hem alleen aan, omdat zijn moeder per ongeluk naar de ingang van het van Heekpark was gereden. Kan gebeuren. Zonder moeder pakken we dan de draad maar weer op.

Kevin houdt op verzoek nog enkele inleidende woorden en reageert op een vraag uit de groep, hoe en waar je uilen te zien kunt krijgen. Als ik zijn antwoord goed onthouden heb, komt het erop neer af te gaan op de geluiden van uilen. Om uilen zomaar op goed geluk af met je ogen in een boom of boomholte te ontwaren, moet je van goede huize komen. Het zijn ware kunstenaars zich in bomen verdekt op te stellen. Verder loopt hij de uilen nog even langs en meldt dat zelfs de grootste uil in Europa, te weten de Oehoe, nu ook weer in Twente voorkomt. Dat geldt niet zozeer voor de dwerguil die – volgens Wim – hooguit een enkele keer als trekvogel gespot wordt. De kerkuil, niet alleen bekend om de witte kleur, maar ook om zijn onheilspellende schreeuw, waarvan je je echt rot kunt schrikken, huist hier zelfs dicht in de buurt, zo is enkele jaren geleden op een excursie bewezen. Wie weet er nog welke van de 6 in ons land voorkomende uilen overdag vliegt? Het is mij alweer ontschoten, alhoewel dit in genoemde lezing beslist aan de orde geweest is. Aan mij is de vraag dan ook niet besteed, maar toch helpt overhoring in het donker mij zeer het antwoord in te prenten, n.l. de velduil. Nooit meer vergeten, Jan.

In mijn encyclopedie vind ik dat deze fraaie uil laagvliegend de bodem afspeurt, waarbij zijn scherpe gehoor het minste geritsel van een prooidier opvangt. Dit jagen geschiedt inderdaad overdag of in de ochtendschemering in schaars begroeide , bij voorkeur moerassige streken. Liefst zonder mensen in de nabijheid. De velduil is ook de enige uil die een soort van nest bouwt in een kuiltje tussen lang gras of heide.

Kevin sluit zijn praatje af met te verwijzen naar de hier alom bekende bosuil met de wonderlijke naam Heinrich, wiens roestplek voor menig vogelaar rond dit park totaal geen geheim is. Straks wandelen we langs zijn verblijfplaats. Zou die er nog zitten gonst het rondom?... Niemand die het weet! Onze processie gaat verder, maar van vogelgeluiden is geen sprake, wel van sporadisch geknal uit de stad, dat doet denken aan het naderende oudjaar. Bij een van de volgende

haltes roepen we weer de hulp in van de digitale bosuil via de smartphone, in een ultieme poging de eventuele aanwezige uil(-en) te verlokken tot een weerwoord. En geloof het of niet, ineens is daar een duidelijk hoorbare reactie van een bosuil, in de richting van de zijdelings aanwezige paardenmanege van het Roessingh. De groep is aangenaam verrast, maar weet even niet wat nu de beste strategie is om te doen. Wachten we tot de uil onze kant uitkomt of gaan we het geluid achterna. We besluiten al gauw tot het laatste.

Een memorabel moment deze avond schiet me intussen nog te binnen, staande op de Viermarkenweg. Hier stoppen we in een flauwe bocht vanwege de kans er een kerkuil aan te kunnen treffen, maar niets van dat al. Het zit vanavond niet echt mee verdorie!! Dan begint Rebecca te vertellen over een heel mooie ervaring een tijdje terug, toen zij eerst een bosuil kuiken (“takkeling” in jargon) in het vizier kreeg en daarna nog een, tot zelfs 4 aan toe. Haar verrassing was gigantisch en bij het vertellen weet ze deze emotie beeldend over te brengen. Alsof we zelf deelgenoot worden aan deze ervaring en het ter plekke meemaken.

Dan toch maar weer met de benen op de koude grond en het geluid van de bosuil achterna. Bij de manege staan we stil, maar geen Heinrich of een soortgenoot te bespeuren. Het besef dringt langzaam door dat het deze luisterexcursie zal blijven bij een enkele roep van de bosuil en een subjectieve waarneming van Wim die door de takken heen de contouren van een uil meent te hebben gezien. Het dier vloog weg en de rest van de groep had het nakijken.

Hoe dan ook, we hebben een boeiende wandeling in dit donkere parklandschap gemaakt, met leuke momenten en als hoogtepunt de roep van de aanwezige bosuil.

Wat kan een excursie toch mooi zijn in al zijn eenvoud.

Tekst: Jan

Redactie: WimB

Foto bosuil: WimB

Bosuil "Heinrich" in 2018. Foto WimB